

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ЕТНОПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти – перший бакалаврський

Освітня програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта

шифр і назва

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
протокол № 7 від 25 січня 2024 р.

м. Коломия – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Етнопедagogіка
Викладач (-і)	Лаппо Віолетта Валеріївна
Контактний телефон викладача	0956404947
Е-mail викладача	violetta.lappo@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення є етнопедagogіка – це педагогічна галузь, що акумулює народний досвід виховання і навчання, виховну мудрість певної етнічної спільності людей. Предметом вивчення етнопедagogіки виступає народна педагогіка – сукупність педагогічних знань і виховного досвіду, що збереглися в традиціях сімейного виховання, усній народній творчості, народних обрядах і звичаях. Вона перебуває в тісному зв'язку з науковою педагогікою, яка виникла і базується на здобутках народної педагогіки, продовжує осмислювати і розвивати її досвід.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> курсу вивчення онтологічних та світоглядних основ системи етнічного виховання; визначення загальнолюдських і етнічно особливих чинників суспільного впливу, що обумовлює виховання й розвиток особистості; узагальнення педагогічного потенціалу етнокультури задля його актуалізації в системі чинників сучасної освітньо-виховної роботи; шляхи активізації елементів етнокультури в освітній процес НУШ гуцульського етноregionу.</p> <p><u>Основними цілями</u> є формування здатності кваліфіковано використовувати етнопедagogічну термінологію; зрозуміло і вичерпно давати визначення основних категорій і понять етнопедagogіки; розкривати зміст наукової спадщини видатних зарубіжних та вітчизняних педагогів стосовно етнопедagogічної проблематики; вміти здійснювати етнопедagogічний аналіз культурної самобутності національно-етнічних спільнот; самостійно опрацьовувати відповідну педагогічну, етнографічну та етнопедagogічну літературу; володіти елементами народних ремесел; застосовувати етнічний досвід виховання у педагогічній діяльності.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань(мотивів).</p> <p><u>Фахові компетентності:</u></p> <p>СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.</p> <p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p> <p>СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.</p>	

Результати навчання:

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи. використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	013 Початкова освіта	IV	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Етнопедагогіка в системі педагогічних наук.	2	2	8
Тема 2. Історія розвитку етнопедагогіки.	2	2	8
Тема 3. Педагогічна культура і духовний прогрес суспільства.	2	2	8
Тема 4. Виховний ідеал етнопедагогіки.	2	2	8
Тема 5. Традиції і звичаї - основа виховної системи етносу.	2	2	8
Тема 6. Витоки й першоджерела християнства.	2	2	8
Тема 7. Форми та методи виховання дітей засобами етнопедагогіки.	2	2	8
Тема 8. Характеристика засобів народного виховання.	2	2	8
Тема 9. Народний календар – синтез культурної спадщини українського народу.	2	2	8
Тема 10. Етнопедагогічні аспекти українського народного календаря.	2	2	8
Тема 11. Залучення дітей до традицій українського календарного циклу.	2	2	8
Тема 12. Активізація етнопедагогічного досвіду в умовах сучасної української освіти.	2	2	8

Тема 13. Відображення феномену гуцульської етнокультури в наукових дослідженнях.	2	2	8
Тема 14. Педагогічний зміст гуцульської етнокультури	2	2	8
Тема 15. Інтеграція етнокультурних надбань Гуцульщини в освітню практику.	2	2	8
ЗАГ.:	30	30	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання за національною шкалою: «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно», «Не допущено» – для екзаменів, диференційованих заліків, курсових проєктів/робіт та практик, а також «Зараховано», «Не зараховано» для заліків. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «Fх», «F»).
Вимоги до письмових робіт	Передбачено підсумкове тестування, яке складається з 50 різнорівневих тестових завдань. Загальна кількість набраних балів (1-50 балів).
Семінарські заняття	Оцінюється діяльність на усіх заняттях упродовж семестру за 5- бальною шкалою. Освітня діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях оцінюється від 1-до 5 балів кожне. Загалом: 1-25 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Контроль знань у рамках навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням бально-рейтингової системи. Виконання завдань не менше ніж 60 % всіх видів завдань з курсу. Результати поточного та рубіжного контролю проставляються у журналі за накопичувальним принципом і є підставою допуску до заліку. При виставленні оцінки за залік (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, під час виконання завдань для самостійної роботи, а також бали поточного та підсумкового тестування.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Реферат; мультимедійна презентація; глосарій, міні-хрестоматія.

Академічна доброчесність:

Здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки їх порушення, що визначаються Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Відвідування занять:

Відвідування занять є важливою складовою освітнього процесу у ЗВО. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Відпрацювання пропущених занять відбувається у формі індивідуальної бесіди під час годин, відведених на консультування студентів.

Неформальна освіта:

Можливість зарахування. Рекомендовані платформи EdEra, Prometheus, Coursera.

8. Рекомендована література

1. Вишне夫斯基 О.І. Український виховний ідеал і національний характер (витоки, деформації і сучасні виклики): вступ до систем. дослідж. Суми: С. Сурма, 2020.159 с.
2. Воропай О. Звичаї нашого народу : етногр. нарис. Київ: Велес, 2019. 430 с.

3. Етнопедагогіка – українознавство : термінол. слов. : навч. посіб. / упоряд. Л. В. Мафтин. Чернівці : Технодрук, 2015. 275 с.
4. Климишин І. А. Календар і основи Пасхалії. Тернопіль : Богдан, 2018. 64 с.
5. о.Юліан Катрій Пізнай свій обряд. Львів: Свічадо, 2020. 471с.
6. Кіт Г.Г. Українська народна педагогіка: курс лекцій. Вінниця: Едельвейс, 2018. 301 с.
7. Лаппо В. В. Основи етнопедагогіки: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 468 с.
8. Лисенко Н. В. Етнопедагогіка дитинства: навч.-метод. посібник. Київ: Слово, 2011. 720 с.
9. Русова С.Ф. Вибрані педагогічні твори: у 4 кн. / за заг.ред, Є.І. Коваленко. Чернігів : Деснянська правда, 2018. 317 с.
10. Стельмахович М. Вибрані педагогічні твори: у 2 т. Т. 2. / за заг. ред. Л. Калуської. Коломия : Вік, 2012. 460с.
11. Українське народознавство: навч. посіб. / за заг. ред. С.П.Павлюка. Київ: Знання, 2014. 570 с.

Допоміжна

12. Будник О.Б. Етнопедагогіка економічного виховання школярів : наук.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Тіповіт, 20015. 191 с.
13. Доронюк В.Д., Вовк М. В. Українська музична етнопедагогіка: монографія. Івано-Франківськ: Плай, 2016. 204 с.
14. Етнопедагогіка / за заг. ред. В. Б. Євтуха. Київ : Світ, 2018. 149 с.
15. Ликов В.Н. Етнопедагогіка: навч. посіб. Кропивницький : б.в., 2021. 207 с.
16. Литвин-Кіндратюк С.Д. Формування художньо-естетичної культури школярів засобами народознавства. Івано-Франківськ: Плай, 2015. 119 с.
17. Мосіяшенко В.А. Українська етнопедагогіка : навч. посіб. Суми: Унів. кн., 2015. 174 с.
18. Ржепецький Л. А. Нариси з етнопедагогіки українського народу: ідеї, цінності, перспективи. : посібник. Миколаїв: МФ НаУКМА, 2020. 111 с.
19. Сіркізюк В. В. Основи національного виховання : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2014. 301 с.
20. Хрестоматія з української класичної педагогіки: К.Ушинський, С.Русова, А.Макаренко, Г.Ващенко, В.Сухомлинський: навч. посіб. / упоряд. В.П.Кравець. Київ: Грамота, 2018. 765 с.
21. Як використовувати народознавство в школі: посібник / упоряд. С.Д. Литвин-Кіндратюк. Івано-Франківськ: Плай, 2017. 368с.

Інформаційні ресурси

22. Вчитель у мережі URL: <https://sites.google.com/site/uiejconf>
23. Бібліотека «Readbookz» (розділи «Етнопедагогіка» і «Народознавство») URL: <http://readbookz.com/>
24. Пам'ятки рідного краю URL: http://pamyatki.ho.ua/sv_obr.php
25. Портал сучасних педагогічних ресурсів URL: <http://www.intellect-invest.org.ua>
26. Українська ментальність і етнопедагогіка URL: <http://www.librportal.org.ua/>
27. Українська народна педагогіка, її місце у системі національного виховання» URL: http://pidruchniki.ws/15970122/pedagogika/etnopedagogika_narodna_pedagogika
28. Українські традиції і звичаї: укр. етнографія, народ. вірування, традиції, звичаї, обряд. календар, свята, обереги URL: <http://elib.nplu.org/object.html?id=2471>
29. Українські традиції: календарні свята URL: <http://traditions.in.ua/kalendarni-sviata>
30. Читанка. Розділи «Про традиції українського народу, символіку. обряди, звичаї», «Уроки народознавства у школі», І.Половенко «Джерела української етнопедагогіки: дитячий фольклор» URL: <http://abetka.ukrlife.org/djerela.html>

ЛИСТ РЕЄСТРАЦІІ ЗМІН

№	Номер аркуша			Підстава для внесення змін	Дата внесення змін	ПІБ відповідального за внесення змін
	зміненого	нового	вилученого			
1	41	41		Рішення Науково-методичної ради	22.06.2023	Макарук О.Л.